

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de vaste Kamercommissie voor Infrastructuur en Waterstaat

Datum: 12 juli 2021

Onderwerp: pleidooi voor meer regie op spreiden en mijden van de hyperspits

Geachte leden van de vaste Kamercommissie voor Infrastructuur en Waterstaat,

We hebben tijdens de corona-crisis veel kunnen leren over het reizen en de voordelen van thuiswerken en thuisonderwijs. Zoals Minister Van Nieuwenhuizen op 18 december 2020 in antwoord op de motie Postma aan de Tweede Kamer schreef, heeft de coronacrisis laten zien hoe groot de impact van thuiswerken en flexibel werken kan zijn op de mobiliteit.

We komen nu in een nieuwe, lang verwachte fase, waarin mensen gelukkig weer in toenemende mate naar het werk en onderwijs 'mogen' en zullen gaan. Als overheden en vervoerders willen wij de goede ervaringen voor mobiliteit uit deze corona-crisis graag bestendigen, om zo te voorkomen dat we straks weer met een hyperspits in het OV en op de weg zitten. Ons doel is om goede bereikbaarheid mogelijk te maken, voor forensen, studenten en andere reizigers.

We zien dat een aantal afspraken goed heeft gewerkt. Maar juist nu hebben wij, als decentrale overheden en vervoerders, hulp nodig van het Rijk. We signaleren de prognose dat het aantal reizigers, inclusief studenten binnen afzienbare tijd fors toe gaat nemen. En sommige protocollen die de basis waren van afspraken houden binnenkort op te bestaan. Hiermee is het risico dat de hyperspits in het OV en op de weg straks nog groter is dan vóór corona. Met name op de maandag, dinsdag en donderdag.

Daarom hebben wij op 17 juni 2021 in een brief aan de Minister en staatssecretaris van IenW, en de Ministers van SZW en OCW (bijlage 1) gevraagd om samen een aantal maatregelen te continueren. Maatregelen die zowel zorgen voor het voorkomen van een belangrijk deel van de hyperspits, als ook ruimte geven aan forensen en studenten om op een prettige manier te blijven reizen en te ontmoeten. De effectiviteit van de maatregelen is afhankelijk van de mate van samenwerking en rolinvulling van zowel de rijksoverheid, regionale overheden, vervoerders, bedrijfsleven en het onderwijs.

We hebben gezien dat het kan! Door werknemers die 30 minuten eerder of later vertrekken en vaker de fiets of het openbaar vervoer nemen.¹ Of Hogeschool InHolland die, in overleg met NS en MRDH, een effectief lesrooster heeft met een spreidingsmodel met een gespreide start van de colleges, maar waarbij er niet gestart wordt op het tweede lesuur. Een deel van de studenten reist niet in de spits, maar iets eerder of later. Er zijn uiteraard meer oplossingen mogelijk. In de brief van 17 juni doen wij een aantal concrete voorstellen over de wijze waarop de rijksoverheid regie kan nemen om ons verder in positie te brengen. De brief is aan IenW, OCW en SZW gericht omdat een integrale aanpak nodig is.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft u op 7 juli jongstleden een brief gestuurd over de aanpak van spreiden en mijden (IENW/BSK-2021/187800), waarin zij stelt dat de terugkeer van de hyperspits moet worden voorkomen. Heel mooi is ook de aandacht voor o.a. fiscale prikkels zoals voor het faciliteren van thuiswerken. En dat de samenwerking met de

¹ Zoals de samenwerking met de Verkeersonderneming, Goedopweg en Breikers.

regio's wordt gezien en gewaardeerd. Echter, de brief bevat weinig concrete perspectieven wat betreft de regierol van het Rijk, en heeft ons daarom nog niet gerustgesteld. Volgens ons is juist nu een intensievere samenwerking nodig die duidelijk maakt dat Rijk en regio, vakbonden, werkgevers en onderwijskoepels er alles aan doen om flexibel, slim en duurzaam reizen structureel in ons ritme te verankeren. Als een goed voorbeeld als dat van InHolland niet breed wordt gevolgd, blijft de hyperspits bestaan. En voor sommige grootstedelijke gebieden is de hyperspits een ernstig en maatschappelijk probleem.

We verzoeken om binnen afzienbare termijnafspraken over adequate maatregelen en monitoring met betrokken Ministeries, koepels van onderwijsinstellingen en vakbonden. En als de hyperspits tóch terugkeert, willen wij vragen om uw mogelijkheden van regelgeving of het fiscale instrumentarium optimaal in te zetten. Zonder een actieve agendering en regie vanuit het Rijk ontbreekt een essentiële schakel om met elkaar resultaten te bereiken op de korte en lange termijn.

Wij vragen hiervoor graag uw aandacht.

Met vriendelijke groet,

Mede namens de samenwerkende partners,

- Wethouder J. Bokhove (Gemeente Rotterdam)
- Wethouder L. van Hooijdonk (Gemeente Utrecht)
- Gedeputeerde C.A. van der Maat (Noord-Brabant)
- Gedeputeerde J. Olthof (Noord-Holland)
- wnd. CvdK J.W. Remkes (Limburg)
- Gedeputeerde A.J. Schaddelee (Utrecht)
- Wethouder E.J. de Vries (Gemeente Amsterdam / Vervoerregio Amsterdam)
- Steven van Eijck, voorzitter Rai vereniging, mede namens 25 samenwerkende partners uit de Mobiliteitsalliantie

Robert van Asten

Wethouder Mobiliteit en Cultuur, Gemeente Den Haag

Voorzitter, bestuurscommissie Vervoersautoriteit Metropoolregio Rotterdam Den Haag